

Funded by
the European Union

Akademie

MEDIA
COUNCIL OF
MONGOLIA

CHECKLAB FACT CHECKIG CLUB

CHECKLAB FACT CHECKIG CLUB

Европын холбооны дэмжлэгтэй

“Өөрчлөлтийн дуу хоолой” төслийн санаачилга 2026

CHECKLAB FACT CHECKIG CLUB

СУИС-ийн КИНО ТЕЛЕВИЗ МЕДИА УРЛАГИЙН СУРГУУЛЬ

**КТМУС-ийн багш, Checklab
клубийн удирдах багш
Т.Есөн-Эрдэнэ**

**Checklab клубийн удирдагч,
Сэтгүүл зүйн 4 дамжааны
оюутан О.Дэлгэрхишиг**

**Checklab клубийн нарийн бичиг,
Сэтгүүл зүйн 4 дамжааны оюутан
Г.Болор-Эрдэнэ**

ЗОРИЛГО

Мэдээллийн үнэн зөв байдлыг нягтлах, баримтад суурилсан мэдээллийг түгээх, медиа боловсролыг дэмжих. Үе тэнгийн оюутан залуусдаа нөлөөлөх.

ЗОРИЛТ

Мэдээллийн эриний энэ үед хамгийн их мэдээлэл авдаг хүмүүс бол бид болон бидний үеийнхэн. Үе тэнгийнхэн үе тэнгийнхэндээ нөлөөллийн ажил хийснээрээ аливаа мэдээллийг нягталдаг, шалгадаг, шүүлтүүртэй ханддаг болно.

СНЕКЛАВ КЛУБЫН ТАНХИМ

CHECKLAB КЛУБ УЛИРАЛ ТУТАМ СОНИН ГАРГАНА

CHECKLAB CLUB

АСУУЛТ ТАВЬ

БАРИМТЫГ НЯГТАЛ

— ҮНЭНИЙГ БИЧ

2026 он №01

Үнэгүй тараагдана

Улирал тутмын сонин

СУИС-ийн Кино, телевиз, медиа урлагийн сургуулийн баримт шалгагч оюутны "Checklab" клубыг эрхлэн гаргав

ТЕСОН-ЭРДЭНЭ МЭДЭЭЛЛИЙГ СЭТГЭЛ ХЭДЛӨӨРӨР БҮС, БАРИМТААР ҮНЭЛЖ СУРАХ ХЭРЭГТЭЙ

СУИС-ийн КМУС-ийн Сэтгүүл зүйн тэнхимийн багш ТЕСОН-Эрдэнэтай ярилцлаа.

III НҮҮРТ

ТЕЛЕГРАММ ЗАЛИЛАНГИЙН "ТАХАЛ"-Д НЭРВЭСДЭГСЭД

Цахим орчинд үзэгдэл болжээ гэж байхгүй. Энэ үзэгдэл нь зөвхөн цахим орчинд л байдаг...

VII НҮҮРТ

"СЭТГҮҮЛЧИЙН ҮГЭЭР АРД ТҮМЭН ЕРТӨНЦИЙГ ТАНИМ"

Энэ үг хэмжээ мэдээллийн ажлын хэргийг олон нийтэд танилцуулж байна.

II, VI НҮҮРТ

ЗАРИМДАА "НГ"-Д ХАРИУ ӨГӨӨГҮЙ НЬ ДЭЭР

ОНЦЛОХ СЭДЭВ

Ц.МОНГОСКАРГАЛ
Сэтгүүл зүйн 3-р курсын оюутан

"Сайн уу" нь харилцааны хамгийн тохиромжтой хэллэг гэдэгтэй хүн бүхэн санал нийлнэ. Энэ нь орчин үед "НГ" болж төвлөрсөдөө. Хоёрон үсэгтэй энэ үг Англи үгээр мэдэгдэх нь залуусын дунд түгээмэл болсон нь эхлэн хүнээс харагдана. Танилцах, мэдэхэд ашиглагдах энэ харилцааны хэрэгсэл нь зарим нэг аймагчид залуучуудын эх үүсвэр болгодог ажээ. "Надууу Сайн уу" гэж бичсэн хэвлэл 50 хүний дансанд шилжүүлж бэлэн мөнгө шилжүүлэх, та наараарай", "Танид яаралтай мөнгөний хэрэг гарсан уу? Тэгвэл биднийг хөлбөмбөг, нийгмийн далттай төлөлтөөс үл хамааран 5,000,000-

Цагдаагийн ерөнхий газраас "2024 онд 1450 гаруй хүн цахим залуучуудын хэллэг болсон" гэж мэдэгдсэн.

100,000,000 хүртэлх дүнгийн хэвлэлтэй урт хугацаанд бага хүүтэйгээр эхлэх боломжтой. Иймд цагдаагийн мэдээллийг хуульчид "НГ" гэхэд авчарай" гэж хэлж байгаа нь, хүний аюулгүй байдлыг хамгаалахад энэ харилцааны хэрэгсэл нь зарим нэг аймагчид залуучуудын эх үүсвэр болгодог ажээ. "Надууу Сайн уу" гэж бичсэн хэвлэл 50 хүний дансанд шилжүүлж бэлэн мөнгө шилжүүлэх, та наараарай", "Танид яаралтай мөнгөний хэрэг гарсан уу? Тэгвэл биднийг хөлбөмбөг, нийгмийн далттай төлөлтөөс үл хамааран 5,000,000-

Үргэлжлэл нь II нүүрт

ХИЙМЭЛ ОЮУНААР ҮҮСГЭСЭН КОНТЕНТЫГ ХЭРХЭН НЯГТЛАН ШАЛГАХ ВЭ?

М.ЧИНБЭЛЭГ
Сэтгүүл зүйн 4-р курсын оюутан

Ал улам чадвартай болж байна. Харин бид нүүт ялгалтаг болох шаардлагатай.

2023 онд "The Pope Trip" нэрээр нийтлэгдэж, олон нийтийн сүлжээнд өргөн тархаж, олон хүнийг төлөөрсдүгдсэн хиймэл оюунаар бүтээсэн зураг

Хиймэл оюун ухаан өнөөдөр зураг, видео, дуу хоолой, текстийг бодит мэтээр хэдхэн секундын дотор бүтээхэд болсон. Энэ нь мэдээлэл бүтээх ажлыг хөгжмэлчлэж байгаа ч худал мэдээлэл, динфэйк контент, зохиомол зураг түгээх эрсдэлийг мөн нэмэгдүүлжээ. Монголын сайтуудын сэтгүүлчдийн дунд хийсэн судалгаагаар оролцогчдын 76.2 хувь нь AI-аар боловсруулсан мэдээллийг нийтлэхээс өмнө үргэлж нягтлахыг шаарддаг, харин ихэнх нь AI-ийн өгсөн мэдээлэл зөвхөн "дунд зэрэг" хэмжээнд найдвартай гэж үнэлсэн байна.

AI контентыг шалгахдаа дараах аргуудыг ашиглаж болно. 1. Эх сурвалжийг хамгийн түрүүнд шалга. Өөрөөсөө дараах асуудлыг асуу. Энэ контентыг анх хэн нийтэлсэн бэ? Албан ёсны байгууллага мөн үү? Өөр найдвартай эх сурвалжууд дараах мэдээлсэн үү? Хөгж шинэ эхлэл сонигтэй юу? SIFT аргыг ашиглаж болно. Stop - Түр зогс. Investigate the source - Эх сурвалжийг шалга. Find better coverage - Бусад эх сурвалжтай харьцуу. Trace to the original - Анхны эх сурвалжийг ол.

Үргэлжлэл нь IV нүүрт

308.10МЖ

ХУДАЛ МЭДЭЭЛЭЛ ХҮМҮҮСИЙГ ХЭРХЭН ТӨӨРӨГДҮҮЛДЭГ ВЭ?

Эх сурвалж: Center for European Policy Analysis (CEPA), Information Warfare Initiative, "Techniques".

Худал мэдээлэл гэдэг нь завсрал хэмээх дуусал захиосон мэдээлэл биш. Үүн баримтаас заримыг нь орхих, гарчигийг өөрчлөх, шилжлийг контекстээс нь салгах, үзэл бодлыг баримт мэт мэдээлэхэд ч бодит байдлын талаарх бидний ойлголтыг гуйвуулж болно. Center for European Policy Analysis (CEPA)-ийн ангилалд тулгуурлан худал, бүрэн бүс болон хуурамч мэдээлэлд ашигладаг түгээмэл арга техниксийг танилцуулж байна.

1. БАРИМТЫГ ГҮЙВУУЛАХ

- Зарчлалт, төлөөрсдүгдсэн гарчиг** Мэдээлэл доторх баримт үнэн байх болох ч гарчиг нь үндсэн агуулгатай зөрөх, хэтрүүлсэн эсвэл өөр ойлголт төрүүлэх.
- "Хөвөр хөлий"** Өөрт ашигтай баримтуудыг сонгон авч, бусдыг нь зориудаар орхигдуулах. Ингэснээр худал зүйл хэлэлгүйгээр бодит байдлыг гуйвуулж болно.
- Хэтрүүлэх, хэт өрхнийлэх** Цөөн тохилолдоос нийтлэг дүнгээт хийх, эсвэл асуудлын цар хүрээг бодитоос томруулан харуулах.
- Tout par parte — хэсгээс бүхэл** Нэг хүн, нэг эх сурвалжийн байр суурийг бүх байгууллага, бүлэг, улс орны байр суурь мэтээр мэдээлэх.
- Үзэл бодлыг баримт болгох** Хүн нэгний таамаг, үнэлэлт, байр суурийг нотлогдсон баримт мэтээр мэдээлэх.

2. ХУУРАМЧ НОТЛОГО БҮТЭЭХ

- Нотолгоогүй мэдээлэл** Мэдээлэл дүнгээлтийг батлах баримт болон тодорхой эх сурвалжгүй байх.
- Хуурамч баримт** Болоогүй үйл явдал, байхгүй судалгаа, тушаал, шийдвэр, ном бүтээлийг бодит мэтээр ашиглах.
- Хуурамч дүрс** Эвлүүлсэн, өөрчлөсөн, өөр нөхцөлд авсан эсвэл зохиомлоор бүтээсэн зураг, дүрсийг нотолгоо болгон ашиглах.
- Эмгэл, эх сурвалж, контекстийг өөрчлөх** Хүний хэлсэн үгийг анхны нөхцөлөөс нь салгах, өөр хүнд хамаатуулах, эсвэл өөр үйл явдалтай холбож утгыг нь өөрчлөх.
- Импостер буюу "мэдээ угаах"** Хуурамч мэдээллийг үнэмшилтэй харагдуулахын тулд жинхэнэ хэвлэл мэдээллийн хэрэгсэлтэй төстэй нэр, загвар ашиглах, эсвэл тодорхойгүй "эксперт", "хуульч", "мэргэжилтэн" -ээс эш татах.

3. СЭТГЭЛ ХЭДЛӨЛ БА НӨЛӨӨЛӨЛ

- Баримтыг сэтгэл хөдлөлөөр дарах** Айдаас, уур, өрөөдөх сэтгэл зэрэг хүчтэй сэтгэл хөдлөл төрүүлэх үг, зураг, дүрс, дуу хөгжмөөр баримтын эх холбогдлыг бүдгэрүүлэх.
- Үгүйн сонголтлоор муших** "Учир битүүлэхээр", "ноцтой", "аймшигт", "сенсацитай" гэх мэт үнэлэмж агуулсан үг нэмсэнээр үйл явдлыг өөр өндөгөөс ойлгуулах.
- Шоолах, доош хийх** Баримтыг нийцэхин оронд тухайн хүн, эх сурвалж, байр суурийг шоглох, нэр хүндийг нь бууруулах.
- Нууц хүчин зүйл** "Цаана нь хэн нэгэн бий", "нууц төлөөлөгөө хэрэгжж байна" гэх мэт баталгаагүй тайлбараар айдас, хардлага төрүүлэх.
- "Бүгд ингэж бодож байна"** "Иргэдүргүйцж байна", "хүмүүс бүгдэсэргүйцж байна" гэх мэтээр нотолгоогүй атлаа олонх нэг байр суурьтай мэт ойлголт төрүүлэх.
- Хуурамч зөрчил** Хуурамч зөрчил "Бүгд ингэж бодож байна" гэх мэтээр нотолгоогүй атлаа олонх нэг байр суурьтай мэт ойлголт төрүүлэх.

8

2026 он №01

NEWS

СУИС-ийн Кино, телевиз, медиа урлагийн сургуулийн баримт шалгагч оюутны "Checklab" клуб нээлтээ хийж, үйл ажиллагаагаа танилцуулав.

"Сэтгүүл зүйн 4-р курсын оюутан Т.Сайхан "Популяризм, пропаганд, дезинформаци" гэх мэтээр лекц урьж, сургалт, уулзалт зохион байгуулахыг зорьжээ.

ЭЛСЭЛТ ЭХЭЛЛЭЭ				
СУИС-ийн КИНО ТЕЛЕВИЗ МЕДИА УРЛАГИЙН СУРГУУЛЬ				
ХОТЛОЛОР	ЭХЭЛ 1	ЭХЭЛ 2	ЭХЭЛ 3	ЭХЭЛ 4
Сэтгүүл зүй	Монгол улс, Монгол улс, Монгол улс	490	Ур чадварын хэлэлцэл	490
Зурвалж	Монгол улс, Монгол улс, Монгол улс	450	Сэтгүүл зүйн 4-р курсын оюутан	490
Монгол улс	Монгол улс, Монгол улс, Монгол улс	450	Сэтгүүл зүйн 4-р курсын оюутан	490
Дуу	Монгол улс, Монгол улс, Монгол улс	450	Сэтгүүл зүйн 4-р курсын оюутан	490
Монгол улс	Монгол улс, Монгол улс, Монгол улс	450	Сэтгүүл зүйн 4-р курсын оюутан	490

"CheckLab" клубын уриалгаар лектор Ч.Сайхан "Парламентын мэтгэлцээн гэх юу юу?" сэдвийн хүрээнд ялгалт тавьж, парламентын мэтгэлцээний ач холбогдол, баримтлах дүрэн болон практик хэрэгсэлийн талаар танилцуулав. Тус клуб сэтгүүл зүйн тэнхимийн оюутнуудад зориулан сар бүр зочин лектор урьж, сургалт, уулзалт зохион байгуулахыг зорьжээ.

СУИС-ийн Кино, телевиз, медиа урлагийн сургуулийн Баримт шалгагч оюутны "Checklab" клубын "CHECKLAB CLUB" нэвчлэл гаргарт хамт байлж, "Чөлөөт хэвлэл" нэвчлэл үйлдвэрлэж байна.

Утасны дугаар: Цахим хуудас: Facebook: @MNUAC SBMA Student Fact Checking Club Instagram: @MNUAC SBMA Student Fact Checking Club

Хамт 10001, Улаанбаатар хот, БЗД, 11 дүгээр хороо, Хуульчидын гудамж 3, СУИС-ийн 4-р байр

**ХУУРАМЧ МЭДЭЭЛЭЛ, ХИЙМЭЛ ОЮУНЫ ХЭРЭГЛЭЭНИЙ ТАЛААР СУДАЛГААНЫ АЖИЛ
ХИЙСЭН ТӨГСӨХ КУРСИЙН ОЮУТАН ЗОЧИН ИЛТГЭГЧ М.ЧИНБИЛЭГ**

Funded by the European Union DW Akademie ХЭВЛЭЛ МЭДЭЭЛЛИЙН ЗӨВЛӨЛ VOICES FOR CHANGE МОНГОЛ УЛСЫН СОЁЛ УРЛАГИЙН ИХ СУРГУУЛЬ

МНУАС SBMA EAST ASIAN STUDENT CLUB

Лектор Ч.Сайхнаа
Монголын Мэтгэлцээний Нэгдсэн Танхим

“Checklab”

БАРИМТ ШАЛГАГЧ ОЮУТНЫ КЛУБ

✓ МЭТГЭЛЦЭХ УРЛАГ ✓

2026 ОНЫ 04 САРЫН 17
14.30-15.30 ЦАГТ

Утас: 97070709

ЧЕКЛАВ КЛУБИЙН МЭТГЭЛЦЭЭНИЙ ТЭМЦЭЭН

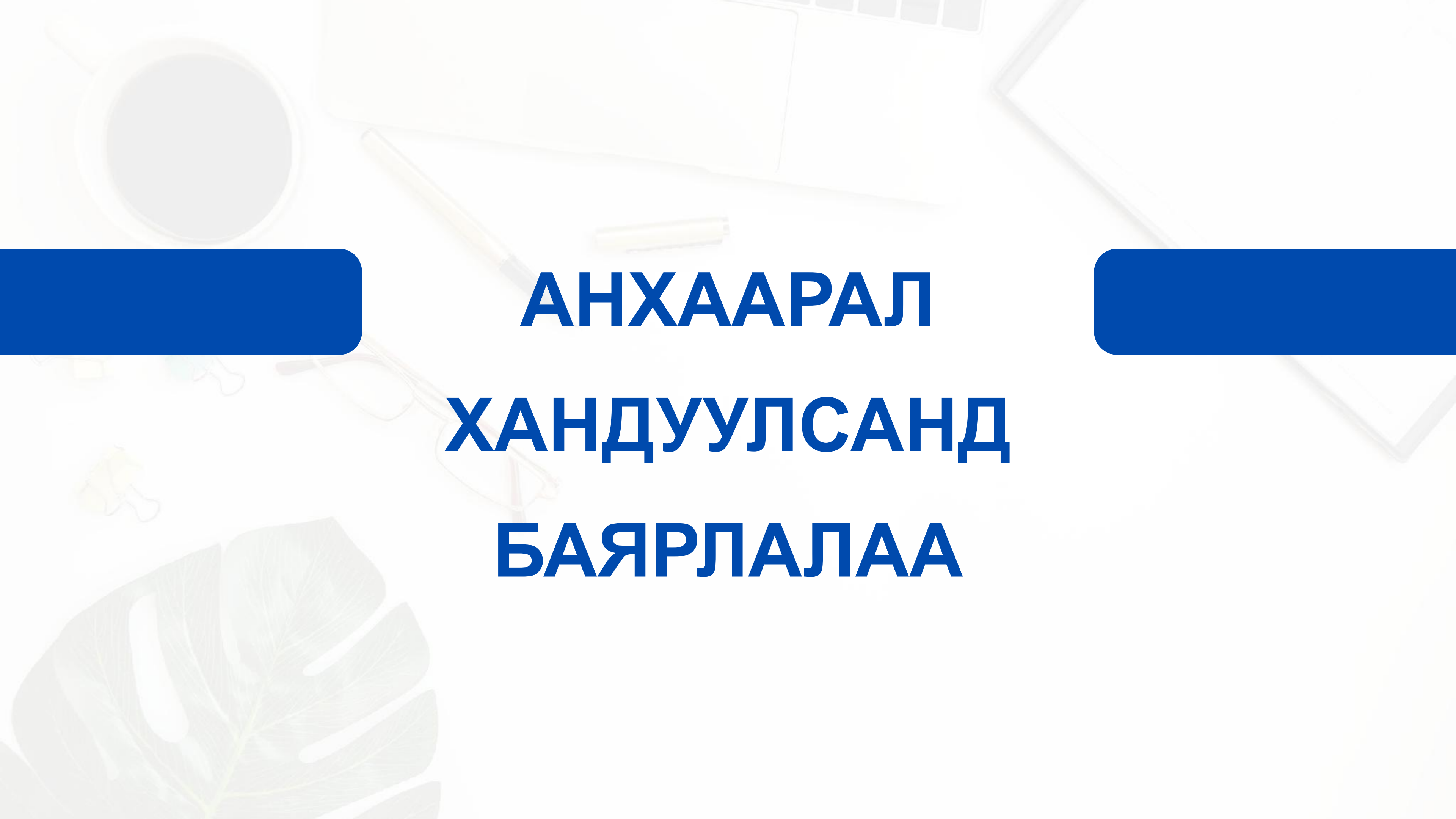
ДҮГНЭЛТ

БИД ЭНЭ ХҮРТЭЛ СУРГАЛТ, СУДАЛГАА,
ХЭЛЭЛЦҮҮЛЭГ, МЭТГЭЛЦЭЭН, МЕНТОРИНГ
СУРГАЛТ, ӨӨРСДӨӨ БИЕ ДААН СОНИН БЭЛДСЭН.

“СНЕСКЛАВ 2026-2027 ОНД КЛУБИЙНХЭЭ
ШИНЭХЭН ТАНХИМД ДАРАА ДАРААЧИЙН
АЖЛУУДАА ХИЙЖ ОЮУТНААС ОЮУТАНД МЕДИА
БОЛОВСРОЛ ТҮГЭЭДЭГ ТОГТВОРТОЙ КЛУБ
БОЛОХООР ЗОРИН АЖИЛЛАЖ БАЙНА .

**СУИС-ИЙН
КТМУС
ЧЕСКЛАВ
КЛУБ-Д
НЭГДЭЭРЭЙ**

АНХААРАЛ ХАНДУУЛСАНД БАЯРЛАЛАА